

POMM1013

Historian ja yhteiskuntaopin pedagogiikka
3. tapaaminen

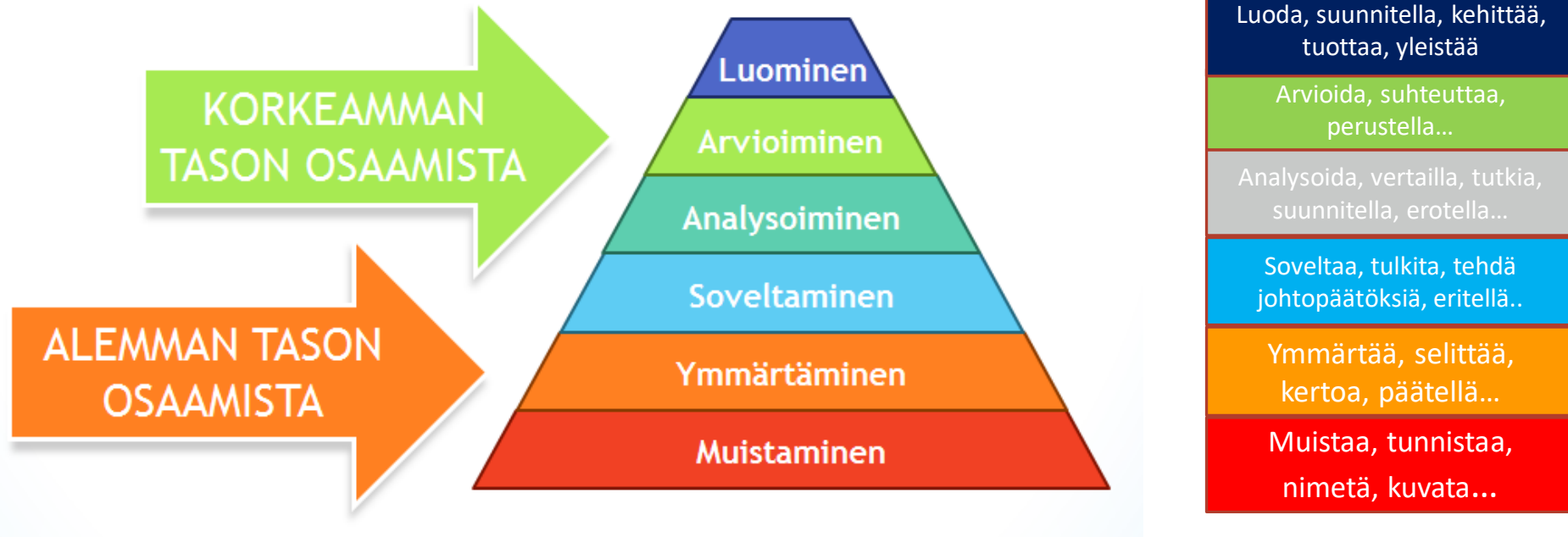

LUKUVUOSI 22-23

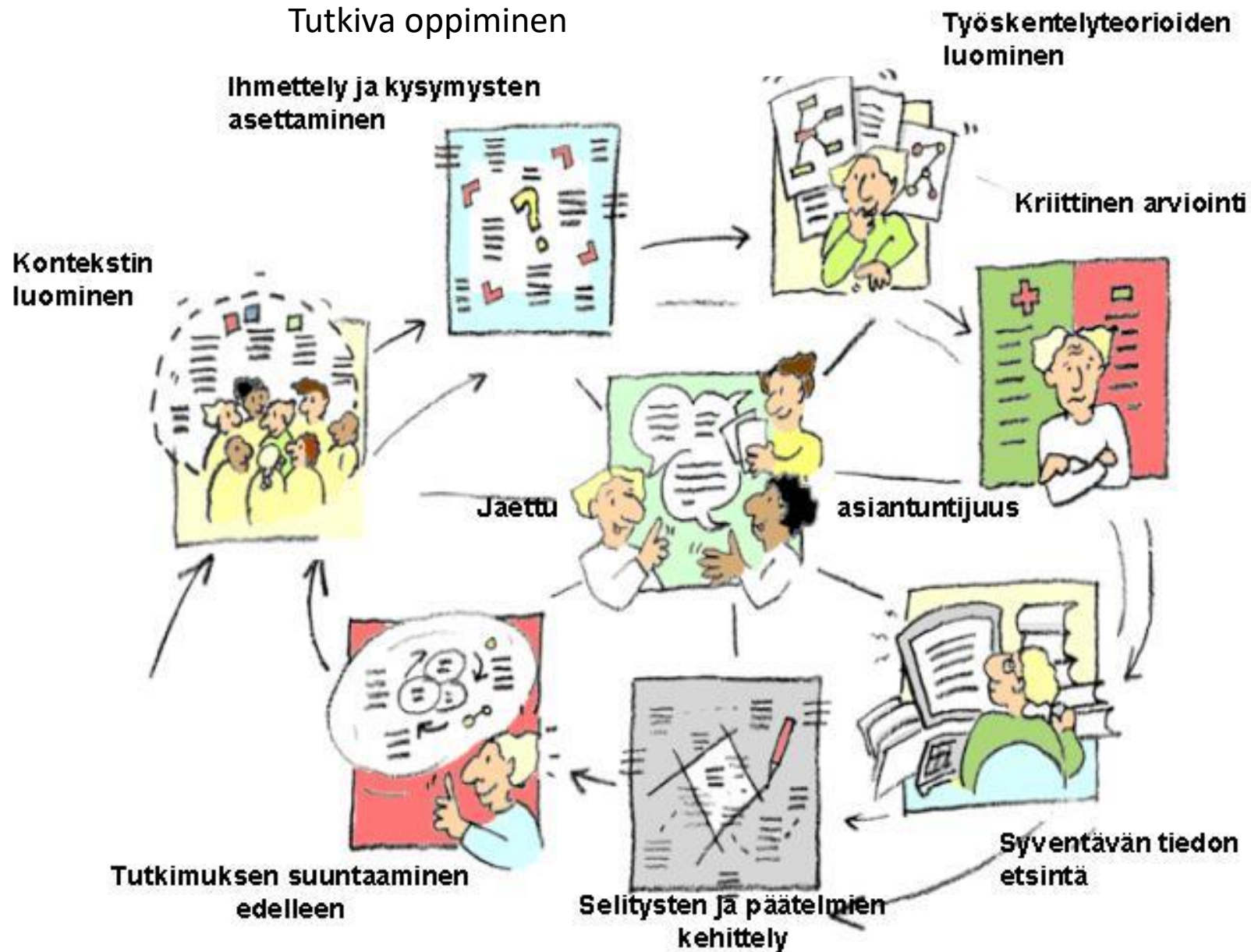
RIITTA.K.TALLAVAARA@JYU.FI

Osaaminen

BLOOMIN TAKSONOMIA (uusi versio)

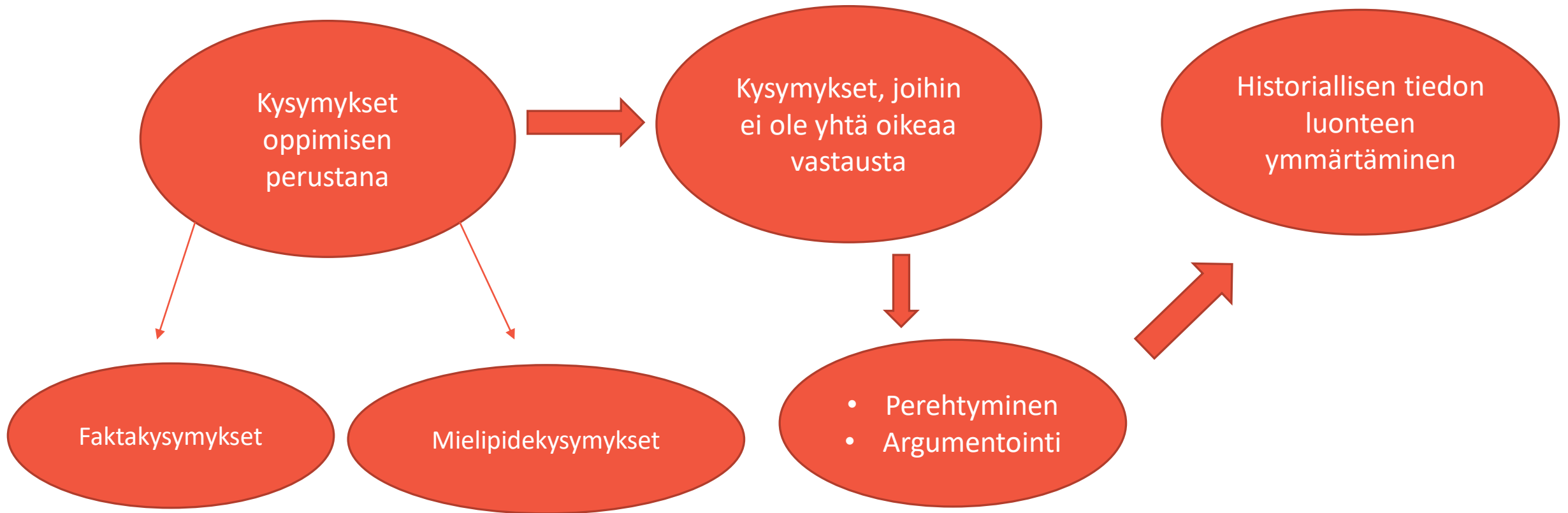

Tutkiva oppiminen

Tutkiva oppiminen historian opetuksessa

(Rautiainen 2013)

Tutkimuksen taso	Oppilaalle annettavat tiedot		
	Kysymys	Toimintatapa	Ratkaisu
1) Varmistava tutkimus: Oppilaat varmistavat perusolettaman, kun tulokset ovat etukäteen tiedossa	X	X	X
2) Strukturoitu tutkimus: Oppilaat tutkivat opettajan esittämän kysymyksen, heille kuvaillulla toimintatavalla.	X	X	
3) Ohjattu tutkimus: Oppilaat tutkivat opettajan esittämän kysymyksen, käyttäen itse kehittämäänsä tai valitsemiaan toimintatapoja.	X		
4) Avoin tutkimus: Oppilaat toteuttavat tutkimuksen itse muodostamiaan tutkimuskysymyksiä käyttäen, itse kehittämillään tai valitsemillaan toimintatavoilla.			

Historiallinen ajattelu/historian taidot

(Levesque 2008)

Mikä menneisydessä on tärkeää? – Historiallinen merkittävyys

Mikä muuttui ja mikä säilyi samana? – Muutos ja jatkuvuus

Muuttuivatko asiat parempaan vain huonompaan suuntaan? – Kehitys ja taantuminen

Miten saamme menneisyyden ”raakamateriaalista” selvää? – Todistusaineisto/lähteet

Miten me voimme ymmärtää menneisyyden ihmisiä, joilla oli erilainen moraalinen kehys? – Historiallinen empatia

Historiallinen ajattelu oppilaan taitoina

(Seixas&Morton 2013)

To think historically, students need to be able to:

Establish *historical significance*

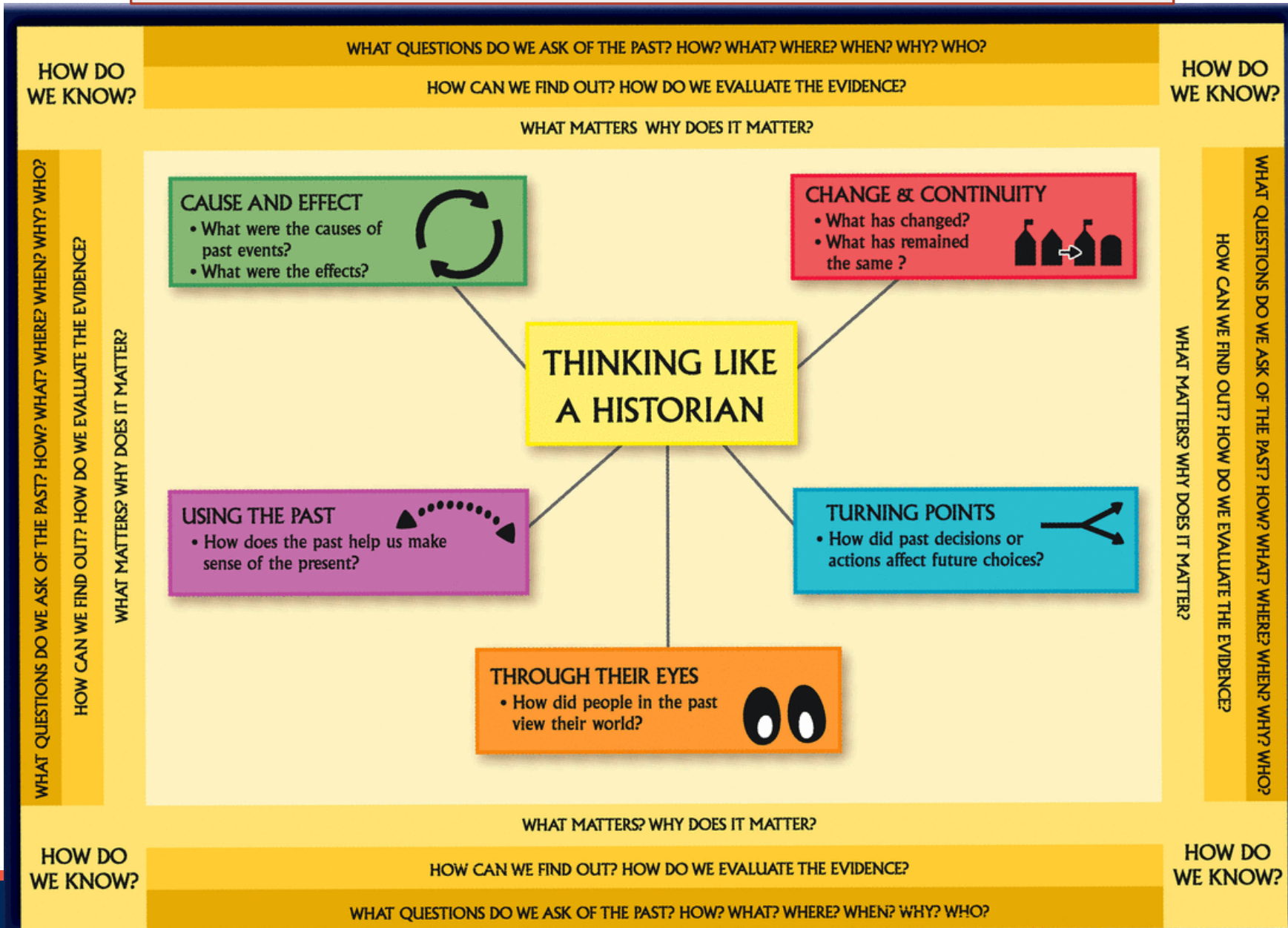
Use *primary source evidence*

Identify *continuity and change*

Analyze *cause and consequence*

Take *historical perspectives*, and

Understand the *ethical dimension* of historical interpretations.

WHAT QUESTIONS DO WE ASK OF THE PAST?

THINKING LIKE A HISTORIAN

CAUSE AND EFFECT

What were the causes of past events?

What were the effects?

- Who or what made change happen?
- Who supported change?
- Who did not support change?
- Which effects were intended?
- Which effects were accidental?
- How did events affect people's lives, community, and the world?

CHANGE AND CONTINUITY

What has changed?

What has remained the same?

- Who has benefited from this change?
- Who has not benefited? And why?

TURNING POINTS

How did past decisions or actions affect future choices?

- How did decisions or actions narrow or eliminate choices for people?
- How did decisions or actions significantly transform people's lives?

USING THE PAST

How does the past help us make sense of the present?

- How is the past similar to the present?
- How is the past different from the present?
- What can we learn from the past?

THROUGH THEIR EYES

How did people in the past view their world?

- How did their worldview affect their choices and actions?
- What values, skills and forms of knowledge did people need to succeed?

Demolla

Entä sitten?

MITÄ HISTORIAN TAIDOILLA TEHDÄÄN?

Huomioita keskustelusta

”Ai tämmöistäkin voi olla?!”

- Tehtävät koettiin motivoiviksi ja ajattelua syventäväksi
- Miksi omana kouluaikana ei ole ollut tällaista?

”Miten minä ikinä pystyn tämmöseen?”

- Tekstit herättivät pohtimaan omaa opettajuutta ja historian opetusta.
- Miten toteuttaa käytännössä?
- Mikä on sisältötiedon ja taitojen harjoittelun välinen suhde?

Lähteäkö vai jäädä?

BALTIANSAKSALAISTEN UUELLEEN SIJOITTAMINEN 1939-1940

Aluksi

Palauta mieleen tehtävän taustatarina. Haluatko kysyä siitä tarkennuksia?

Palauta mieleen oma henkilökohtainen roolisi.

Asettuaksesi rooliin mieti:

- Hahmollesi nimi
- Vähintään kaksi piirrettä/ominaisuutta kuvauksessa olevien lisäksi
- Millainen on hahmosi elämänasenne?
- Laske ikäsi vuonna 1939.

Tapaa ja tervehdi

Jakaudutaan ryhmiin.

Tervehtikää ja esitelkää itsenne lyhyesti toisillenne. Pyrkikää tutustumaan mahdollisimman moneen ihmiseen.

HUOM! Te kaikki siis olette nyt Latviassa! Vaikka olettekin saksalaista alkuperää!

Maailmansota alkaa

On syyskuun 1. päivä vuonna 1939. Toinen maailmansota on juuri alkanut.

Miltä se sinusta tuntuu? Keskustele tunnelmistasi ryhmän kanssa.

Rigasche Rundschau

Lue lehti-ilmoitus 9.10.1939 ja keskustelkaa kolmen henkilön ryhmässä:

- Mitä ajattelet tästä ilmoituksesta?
- Mitkä ovat toiveesi/pelkosi?
- <http://bridgingthebaltic.org/wp-content/uploads/2013/12/DNSE-M1-To-Go-or-Not-to-Go-Baltic-German-Resettlement-1939-1940.pdf>

Kutsu Latvian saksalaisille 9. lokakuuta 1939

Saksalaiset maanmieheni!

Saksan Führerin Valtiopäivätalossa tämän kuun 6. päivänä pitämän puheen mukaan Saksan valtakunta on suunnitellut rajojensa ulkopuolella asuvien etnisten saksalaisten palauttamisen maahan. Saksa ryhtyy toteuttamaan tätä valtavaa toimenpidettä myöntyvyyden osoituksena ja poistaakseen lopullisesti konfliktien siemenet muiden valtioiden kanssa.

Tämän suuren kotiuttamistoimenpiteen aikana saksalaiset väestönosamme hylkäävät kotimaansa muistellen kuitenkin ylpeänä sen vuosisatoja kestänyttä rakennusta. Saksalainen kansakunta on nimittäin tästä lähtien antanut heille uuden tehtävän. Yhtenäisesti vierivieressä tulemme työskentelemään Saksan valtakuntaan palautettujen itäisten alueiden asuttamiseksi.

Uudelleensijoitustoimenpiteet toteutetaan mitä läheisimmässä yhteistyössä Latvian ja Saksan valtakunnan hallitusten välillä. Saksalaisen kansanryhmän johtajat näkevät esimerkillisen kurinalaisuuden noudattamisen velvollisuudeksi uudelleensijoittamistoimenpiteen aikana.

Saksalaiset maanmieheni! Jokainen meistä tuntee, että tämä tarkoittaa hyvästejä maamme kolmeneljännestä vuosituhannesta kestäneelle jälleenrakennukselle. Käännämme silti ylpeänä odotuksemme uuteen historialliseen tehtäväämme ja haluamme näyttää, että voimme vastata haasteeseen tällä suurella hetkellä.

Saksalaisen kansanyhteisön presidentti: A. Intelmann Maajohtaja: Erhard Kroeger

Lähteä vai jäädä?

Lue lehti-ilmoitus 18.10.1939. Mieti tämän perusteella, lähdetkö pois Baltiasta ja asetut asumaan Saksaan vai et.

Latvian lennätintoimiston selitys, noin 18. lokakuuta 1939.

Koskien kotiuttamista

Berliini, 28. lokakuuta

Baltiansaksalaisten kotiuttamisen osalta on virallisesti julistettu, ettei kotiuttaminen liity millään tavalla Baltian maiden ja Neuvostoliiton allekirjoittamiin sopimukseen, sillä operaatio on suunniteltu toteutettavaksi etukäteen. Euroopan vähemmistöjä koskevien kysymysten lopullisen säätelyn takia vastaava uudelleensijoittaminen on suunniteltu myös muihin valtioihin, joissa asuu saksalaisia kansanryhmiä. Baltiansaksalaiset, joiden kotiuttaminen suurelta osin toteutetaan meriteitse, tulevat Gnydiaan, Bydgoszcz ja Poznaniin ottaen huomioon, että suurin osa heistä on kaupunkilaisia. Palautukset tapahtuvat ilman ulkoista pakkoa ja vapaaehtoisesti.

Sopimus Latvian ja Saksan valtakunnan hallitusten välillä kotiutettavia henkilöitä ja heidän omaisuutensa korvaamista koskien muodostaa laillisen pohjan tälle historialliselle tapahtumalle.

Julkaistu Rigasche Rundschau -sanomalehdessä, 18. lokakuuta 1939.

Jakaudutaan lähtevien ja jäävien ryhmään.

Miettikää omissa ryhmissänne, miksi teitte kyseisen päätöksen.

Miettikää ensin omaa näkökulmaanne ja tämän jälkeen yleisempiä perusteluja. Kertokaa perustelunne koko ryhmälle ja ohjaajalle.

Millä tavalla perustelut eroavat/ovat samanlaisia?

Missä määrin päätökset perustuvat faktoihin ja missä määrin toiveisiin ja pelkoihin?

Syitä lähteä/jäädä

Lähtijät:

Jäivät:

Tehtävän syventäminen

Millaisia taitoja tehtävässä harjoitetaan?

Suhteessa:

- Historialliseen empatiaan?
  - Ymmärrys tarkasteltavana olevasta ajanjaksosta
  - Kyky ymmärtää yksilön ajatuksia tietyssä historiallisessa tilanteessa
  - Kyky ymmärtää menneisyyden ihmisen toimintaa omien kokemusten avulla
- Historian tekstitaitoihin
  - tulkita ja kontekstualisoida lähteitä
  - vertailla eri lähteitä keskenään ja selvittää niiden merkittävyyttä
  - tuottaa perusteltuja argumentteja
  - käyttää historian käsitteellistämistapoja ja kieltä
  - ”lukea rivien välistä”
- Suhteessa siihen, minkä ajattelette historian opinnoissa tärkeäksi oppia.

Simulaatio oppimisen välineenä

Simulaatioista yleensä...

(Tiuraniemi 2003)

Tavoitteena todellisen tilanteen jäljittely oppimisen ja ilmiön tutkimisen mahdollistamiseksi

Ilmiön ja/tai tilanteen tutkiminen rooliin eläytymisen ja samaistumisen kautta

Aktiivinen toiminta

- Vuorovaikutukseen liittyvät kokemukset, tunteet ja mielikuvat ovat todellisia, vaikka tilanne onkin kuviteltu tai jäljitelty

Reflektion idea: havainnot, uskomukset, ennakoinnit, tunteet, oma toiminta ja vuorovaikutus arvioinnin kohteena

Kokemuksellinen jäsentäminen ja reflektointi välittömästi simulaation jälkeen

Kriittinen käsitteellistäminen ja reflektointi välittömästi simulaation jälkeen

... ja lisäksi historiallisista simulaatioista

(Rantala 2017)

Syvempi oppiminen roolin ottamisen ja aktiivisuuden seurauksena.

- Historiallinen empatia osana POPSin tavoitteita
- Suosittuja erityisesti sotasimulaatiot ja niihin liittyvä päätöksenteko

Opitaan päätöksentekotaitoja ja ongelmanratkaisua sekä yhteistyötaitoja.

- Oppilaiden neuvottelutaidot kehittyvät
- Harjoittaa kykyä tehdä kompromisseja

Historiallinen simulaatio:

- Ratkaisujen pohtiminen historiallisen toimijan näkökulmasta
- Historiallisen toimijuuden avaaminen (yksilöiden merkitys vs. abstraktit toimijat)
- Historiallinen välttämättömyys, syy- ja seuraussuhteiden tarkastelu (lainalaisuudet >< toimijoiden ratkaisut)
- Sattuman merkitys historiassa?

Draamaa vai simulaatioita? Esittämistä vai eläytymistä?

Tutkivan ryhmätehtävän
tilanne?

Kotitehtävät löytyvät
peda.netistä
